

Zacznij
przygotowania
egzaminu gimnazjalnego

4

Oznajmił, że to zrobi. Oddajemy sens cudzej wypowiedzi, lecz nie przytaczamy jej dokładnie. Mowa zależna ma charakter sprawozdawczy. Jest często stosowana w stylu naukowym.

Mowa pozornie zależna – sposób konstruowania wypowiedzi polegający na tym, że autor, bez formalnego wprowadzenia mowy niezależnej, oddaje głos bohaterowi (choć brakuje cudzysłowu, widzimy, że są to słowa bohatera wmontowane w narrację), na przykład: *Nie mógł tego zrozumieć. Jak mogła go tu znaleźć? Kto jej powiedział?*

Mowa pozornie zależna oddaje myśli, przeżycia wewnętrzne. Autor przestaje być jedynie sprawozdawcą, gdyż świat i zdarzenia oglądane są oczyma bohatera.

Stosowana jest często w powieści psychologicznej.

N

Narracja – wypowiedź monologowa, w której narrator prezentuje pewien ciąg zdarzeń. Zawiera elementy opisu i opowiadania oraz oceny (formułowane przez narratora w sposób bezpośredni bądź ukryty) wynikające z przebiegu akcji.

Narracja pierwszoosobowa (narracja pamiętnikarska) – narrator należy do świata przedstawionego, jest jednocześnie bohaterem opowiadanej historii (opowiada o wydarzeniach, których był świadkiem lub uczestnikiem); jest widoczny, często ujawnia swoje myśli i uczucia.

Dla takiej narracji charakterystyczne są czasowniki występujące w 1. os. liczby pojedynczej oraz odnoszące się do nich zaimki, na przykład: *ja, mnie*.

Narracja trzecioosobowa (narracja autorska) – narrator jest usytuowany poza światem przedstawionym, opowiada o bohaterach i wydarzeniach tak, jakby stał z boku i obserwował (relacja zobiektywizowana). Jest wszechwiedzący – wie wszystko o bohaterach, zna ich myśli, pragnienia, a także zna dobrze historię, teraźniejszość i przyszłość oraz miejsca, które przedstawia.

Narrator – fikcyjna osoba, która opowiada o tym, co dzieje się w utworze. Z opowieści narratora wyłania się świat przedstawiony utworu.

Charakteryzując narratora, należy zwrócić uwagę na jego stosunek do świata przedstawionego, zakres wiedzy o świecie przedstawionym, stopień ujawnienia się w utworze.

Wyróżniamy między innymi:

- narratora trzecioosobowego – jest usytuowany na zewnątrz świata przedstawionego i jest wszechwiedzący,
- narratora pierwszoosobowego – opowiada o zdarzeniach, których był świadkiem lub uczestnikiem, należy do świata przedstawionego,
- narratora wszechwiedzącego – zna bohaterów oraz wszystkie wydarzenia (i z przeszłości, i z przyszłości), nie uczestniczy w akcji utworu,
- narratora bezpośredniego – należy do świata przedstawionego, prowadzi narrację pierwszoosobową,
- narratora ukrytego – nie ujawnia swojego istnienia,
- narratora ujawnionego – zaznacza swoją obecność, na przykład poprzez prowadzenie narracji pierwszoosobowej czy stosowanie zwrotów do czytelnika,
- narratora świadka – opowiada o wydarzeniach tak, jakby mógł to zrobić naoczny świadek, jego wiedza jest ograniczona,
- narratora abstrakcyjnego – jest usytuowany na zewnątrz świata przedstawionego, wszechwiedzący, obiektywny (nie można odpowiedzieć na pytanie, kim jest),
- narratora konkretnego – jest usytuowany wewnątrz świata przedstawionego, to konkretna postać literacka, świadek lub uczestnik zdarzeń (można odpowiedzieć na pytanie, kim jest).

Stosunek narratora do świata przedstawionego i stopień jego widoczności zależy nie tylko od gatunku epickiego, ale także od epoki, w jakiej utwór powstał.

Nowela – krótki utwór pisany prozą. Cechami charakterystycznymi tego gatunku jest jedynowokowość (akcja skupiona wokół jednego zdarzenia), zwarta kompozycja (zawiązanie akcji, punkt kulminacyjny, puenta), zakończenie dobitne, jednoznaczne, często z morałem, puentą, zwięzłość, klarowność, unikanie komentarzy, opisów. Nowele były bardzo popularne w pozytywizmie, tworzyli je między innymi → Henryk Sienkiewicz, Eliza Orzeszkowa, Maria Konopnicka, → Bolesław Prus, a później między innymi Władysław Reymont i → Stefan Żeromski.

Słownik terminów | 119

na stronie 119

oczyma nie można dostrzec tego, co naprawdę ważne, nie można poznać dobra i piękna człowieka i świata. Wygląd zewnętrzny nie świadczy o wartości człowieka czy świata, należy dokładnie kogoś/coś poznać, by dostrzec i docenić jego prawdziwą wartość. Należy uznać także inne wyjaśnienie zgodne z wymową fragmentów.

utworu lub brak odpowiedzi

20.

A

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 4

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 7

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 8

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 13

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 14

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 16

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 17

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 18

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 21

Zobacz fragment

wskazówka do zad. 22

Kup vademecum

sklep.operon.pl/egzamin_gm

Zadanie rozszerzonej odpowiedzi

Zadanie 24.

Kryteria oceny rozprawki

Kryteria oceniania	Punktacja
I. TREŚĆ	(0–4)
Poziom 4: – praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie – przedstawia stanowisko autora – zawiera trafną i wnikliwą argumentację – zachowuje logikę wywodu: teza, argumentacja, podsumowanie	4 pkt
Poziom 3: – praca odnosi się do problemu sformułowanego w temacie – przedstawia stanowisko autora – zawiera trafną argumentację – w przeważającej części zachowuje logikę wywodu	3 pkt
Poziom 2: – praca w przeważającej części odnosi się do problemu sformułowanego w temacie – przedstawia stanowisko autora – zawiera częściowo trafną argumentację	2 pkt
Poziom 1: – praca jest luźno związana z problemem sformulowanym w temacie – przedstawia stanowisko autora – zawiera próbę argumentacji	1 pkt
Poziom 0: – praca niezwiązana z problemem sformulowanym w temacie – praca nie zawiera argumentacji (np. inna forma wypowiedzi)	0 pkt
II. SEGMENTACJA TEKSTU	(0–1)
Poziom 1: – zachowany logiczny tok rozważań, segmentacja podkreśla logikę wywodu, jest celowa i konsekwentna	1 pkt
Poziom 0: – brak logicznego uporządkowania treści, segmentacja przypadkowa lub jej brak	0 pkt
III. STYL	(0–1)
Poziom 1: – styl konsekwentny, dostosowany do formy wypowiedzi, występują wyrażenia podkreślające spójność tekstu oraz ukazujące punkt widzenia piszącego	1 pkt
Poziom 0: – styl niekonsekwentny lub niedostosowany do formy wypowiedzi	0 pkt
IV. JĘZYK	(0–2)
Poziom 2: – dopuszczalne 4 błędy językowe (składniowe, fleksyjne, leksykalne, frazeologiczne)	2 pkt
Poziom 1: – dopuszczalnych 5 błędów językowych	1 pkt
Poziom 0: – więcej niż 5 błędów językowych	0 pkt

Klucz odpowiedzi. Język polski
Próbny Egzamin Gimnazjalny z OPERONEM i „Gazetą Wyborczą”

V. ORTOGRAFIA	(0–1)
Poziom 1: – dopuszczalne 2 błędy W wypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce: – dopuszczalne 4 błędy	1 pkt
Poziom 0: – więcej niż 2 błędy W wypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce: – więcej niż 4 błędy	0 pkt
VI. INTERPUNKCJA	(0–1)
Poziom 1: – dopuszczalne 3 błędy W wypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce: – dopuszczalne 4 błędy	1 pkt
Poziom 0: – więcej niż 3 błędy W wypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce: – więcej niż 4 błędy	0 pkt
Razem:	0–10

Uwaga!

Za wypowiedź w innej formie niż rozprawka i na inny temat niż podany w poleceniu nie przyznaje się punktów. Jeśli praca jest krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca, nie przyznaje się punktów za kryteria II, III, IV, V, VI.

TWÓJ KOD DOSTĘPU

D 8 5 C 3 E 6 2 7

Wybierz

Zdecydowanie
NAJLEPSZY SERWIS DLA
GIMNAZJALISTÓW
 WWW.GIELDAGIMNAZJALNA.PL

DLA CIEBIE:

• WIĘCEJ ZADAŃ

• PEŁEN DOSTĘP do całego serwisu przez 2 tygodnie*!

- 1 Zaloguj się na gieladagimnazjalna.pl
- 2 Wpisz swój kod
- 3 Odblokuj dostęp do bazy tysięcy zadań i arkuszy
- 4 Przygotuj się do egzaminu z nami!

NAJLEPSZE ZAKUPY PRZED EGZAMINEM!

Testy, Vademecum i Pakiety 2017

* Kod umożliwia dostęp do wszystkich materiałów zawartych w serwisie gieladagimnazjalna.pl przez 14 dni od daty aktywacji (pierwsze użycie kodu). Kod należy aktywować do dnia 31.12.2016 r.